

Forfatter: Schandorph, Sophus

Titel: Udrag fra BIRGITTES SKÆBNE (1888)

Citation: Schandorph, Sophus: "Det gamle Apotek - Birgittes Skæbne. - 1904", i Schandorph, Sophus: *Det gamle Apotek - Birgittes Skæbne. - 1904*, 1904-05, s. 468. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-schandorph06-shoot-idm139751828538944/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Det gamle Apotek - Birgittes Skæbne. - 1904

Stolper i et Sprog, hvor „siddet“ og „sat“, „lagt“ og „ligget“ blev maset sammen til Sildesalat, hvor ii Forsætninger kom dinglende, mens Eftersætninger stadig lod vente paa sig, saa ærgrede Henrik Bøgedal sig. Han manglede komisk Sans til at more sig over den Art Eksistenser. Naar han forlod Byraads-møderne, lod han tit sin Stok beskrive store Buer i Luften, mens han mumlede:

— Du store Gud! Hvad er det dog for nogle Kretinere! Hvor burde de have Prygl!

Han levede ensom som i København mellem sine Bøger og Billeder, sagde Nej til alle Indbydelser, men var høflig, mild og artig mod alle.

Uden at vide synderlig derom eller mærke synderlig dertil gennemgik han først en Bølge af Forargelse, fordi han ikke vilde have noget med Selskabslivet at gøre. Han anede ikke, at der blev sagt om ham, at han vistnok var indviklet i et eller andet uanstændigt Forhold inde i København, siden han ikke havde Sans for de bedste Familjers Døtre i hele Jurisdiktionen.

Han anede ikke, at de indflydelsesrigeste Byraadsmedlemmer som Jeremias Ellekilde og Isenkræmmer Malling, Vognfabrikant Plør og Jernstøber Krumhager, der hadede hverandre indbyrdes, enedes i Dommen om den nye Byfoged, at han var en „Tørve-triller“.

Heller ikke anede han, at Domskredsens Herremænd erklærede, at han vist var en skjult „Venstrehund“. Thi Borgmester Bøgedal havde høflig afslaaet Indbydelser fra Grever, Baroner, Kammerherrer, Hofjægermestre og videre nedad, havde blot sendt sit Visitkort i Konvolut som Tak for Indbydelserne.

Af det lokale Venstreblad fik han først at vide, at en Embedsmand skulde sætte sig i Forbindelse med Befolkningen, ikke afsondre sig i fjantet Fornemhed, huske paa, at det var Folket, der fødte ham.

Byfoged Bøgedal brød sig ikke derom. Snart efter blev han rost i Venstrebladet, fordi han — hvad der aldrig tidligere var sket — sendte de officielle Avertissementer til det lige saa vel som til Højrebladet. I en ledende Artikel, overskrevet „Sand Fornemhed“, blev han kaldt „en noget utilgængelig, men fuldstændig loyal Embedsmand“.

Endelig steg hans Aktier en Tid temmelig op imod Pari, da alle opdagede, at han var hurtig og resolut, at det gamle Kontor-smøleri, som lod de ubetydeligste Sager ligge uafgjorte i aarevis,

rent blev opgivet under ham. Han havde fældet fem Domme, som alle blev bekræftede i Overinstanserne. Han maatte være dygtig.

Bagtalelserne tav. Man begyndte at frygte den Byfoged. Det var vist en Helvedes klog Hund. Han bibeholdt den samme milde Kulde og høflige Tilbageholdenhed som før over for Adelsmænd, Borgere og Bønder.

— Det er nu en Gang saadan hans Manér . . . Noget af det kommer ogsaa af, at han er Pebersvend . . . Han ejer udmærkede Kunstsamlinger, de skal være et 10,000 Kroner værd . . . Lige godt en sær Fyr . . . Ja, men han er ens mod den ene og mod den anden, mod Greven paa Falkenfeld, Baronen paa Lundegaard, Kammerherren paa Eriksholm, Hofjægermesteren paa Olstrupgaard lige saa som mod Jeremias Ellekilde og alle disse storsnudede Embedsmænd lige fra Amtsforvalteren ned til Toldkontrolløren.

En Replik gjorde ham en Tid ret yndet af Amtsforvalteren, der var dansk Jurist, af Postmesteren, der kun havde Præliminær-eksamen og af Toldkontrolløren, en halv falleret, forhenværende Købmand, som havde opnaaet sit Embede ved kort før sin Fallit at holde en Tale for den daværende Indenrigsminister, en af Omegnens Herremænd, da han indviiede „en lokal Jernbane“. Samme Embedsmand havde ofret et Restlager hvid Portvin til Festen for Ministeren. Den Rest vilde ellers være gaaet i hans Bos Kreditorer.

Byfoged Bøgedal havde glædet disse Embedsmænds Hjerter paa følgende Maade. Ved Middagsbordet i Klubben, hvor han spiste sammen med nogle Lærere ved Realskolen og en afskediget Ritmester, havde denne sidste bemærket:

— Toldforvalter Krums ældste Søn har faaet første Karakter til sin juridiske Attestats. Det maa være et Fandens godt Hoved.

Byfogden havde smilet og sagt:

— Enhver, som gider og kan lære udenad, kan faa bedste Karakter til en hvilken som helst Embedseksamen . . . Det beviser aldeles ikke noget med Hensyn til vedkommendes Aandsbegavelse.

— Der kan man se, sagde Amtsforvalteren, da det blev ham berettet. Naar en saa overlegen Mand siger saadan . . . saa . . . ja . . . saa er en dansk Jurist ikke at foragte.

Postmesteren sagde: Jeg kan s'gu godt lide overlegne Folk som Borgmester Bøgedal. Enten Skidt eller Kanel!